Raadsvoorstel
Openbaar

Nijmegen

Onderwerp
Uitgangspunten financieel liquideren ODRN, Ontwerp-Gemeenschappelijke Regeling en ontwerp-bedrijfsplan Omgevingsdienst Groene Metropool (ODGM)

Programma	Openbare ruimte	**Collegebesluit**	24 juni 2025
Portefeuillehouder	T.F.A. van Elferen en N.P. Vergunst	**Behandeldatum Raad**	10 september 2025
		Status	Openbaar

Samenvatting
De besturen van Omgevingsdiensten Regio Arnhem (ODRA) en Regio Nijmegen (ODRN) stellen voor om te fuseren tot één nieuwe dienst: de Omgevingsdienst Groene Metropool (ODGM). Door deze schaalvergroting ontstaat een robuuste, toekomstbestendige organisatie die taken voor gemeenten en provincie doeltreffend kan blijven uitvoeren.

Conform de Wet gemeenschappelijke regelingen wordt nu de ontwerp-Gemeenschappelijke Regeling (GR) voor zienswijzen voorgelegd aan raden en Staten. Ook bestaat de mogelijkheid om te reageren op het ontwerp-bedrijfsplan ODGM en op de uitgangspunten voor financiële liquidatie van de GR-en ODRN en ODRA. In een tweede fase volgt later dit jaar de formele toestemmingsprocedure. Bij goedkeuring start ODGM per 1 januari 2026.

Voorstel
1) De brief aan het dagelijks bestuur van ODRN vast te stellen met de zienswijze op de ontwerp-Gemeenschappelijke Regeling en het ontwerp-bedrijfsplan Omgevingsdienst Groene Metropool en op de uitgangspunten voor financiële liquidatie van beide bestaande Gemeenschappelijk Regelingen (ODRN en ODRA) met de volgende aandachtspunten:
   a) Financiële consequenties nog onvoldoende in beeld.
   b) Behoud van nabijheid en dienstverlening.

Aanleiding
Uit de evaluatie "Om de Leefomgeving" (2021) blijkt dat veel Omgevingsdiensten in Nederland te klein zijn om robuust en effectief te opereren. Zij missen vaak voldoende gekwalificeerd personeel en specialistische kennis. Gezien de krappe arbeidsmarkt en complexere regelgeving dringt het Rijk aan op fusies om tot minder, maar sterkere diensten te komen. Daarom is in 2023 een fusietraject gestart tussen ODRN en ODRA. Begin 2025 zijn de raden hierover geïnformeerd.

Relevante besluitgeschiedenis
Op 6 mei 2025 besloten de besturen van beide diensten unaniem om de volgende stap te zetten: de ontwerp-GR en het ontwerp-bedrijfsplan ODGM worden voor zienswijzen voorgelegd aan betrokken raden en Staten. De uitgangspunten voor liquidatie zijn nog niet formeel vastgesteld, maar een concept ligt ter besluitvorming op 26 juni 2025 voor. De definitieve uitgangspunten worden nagezonden.

Eind 2024 is gestart met een wijzigingsprocedure van de GR ODRN naar aanleiding van het terughalen van de BRIKS-taken door Nijmegen. Gezien de voorgenomen fusie heeft het Dagelijks Bestuur van ODRN besloten deze wijzigingsprocedure te beëindigen.

Beoogde impact: wijziging kaders
Met dit voorstel worden het juridisch en organisatorisch fundament gelegd voor een krachtige, efficiënte en toekomstgerichte omgevingsdienst. Ook ontstaat duidelijkheid over de financiële afwikkeling van de GR ODRN. De fusie draagt bij aan de volgende doelen:

- Minder milieuschade door bedrijven,
- Betere afvalscheiding,
- Versterking van de circulaire economie,
- Beperking van omgevingslawaai, luchtverontreiniging en bodemvervuiling.

Argumenten
1.1. De gemeenteraad moet worden gevraagd om een zienswijze over de ontwerpregeling
Op grond van artikel 51 lid 3 van de Wgr moet de raad in de gelegenheid worden gesteld een zienswijze af te geven. Op deze manier heeft de raad een sturende positie bij het treffen van regelingen tussen colleges.

1.2 *Conform de Kadernota Verbonden Partijen wordt de raad betrokken bij het besluit tot opheffing van de GR ODRN en het besluit tot oprichting van de GR ODGM*
Het voornemen om een nieuwe regeling op te richten, betekent automatisch dat de bestaande regeling (GR ODRN) wordt opgeheven. Zienswijzen kunnen daarom ook ingaan op dit opheffingsvoornemen. De bestuurlijke uitgangspunten voor het liquidatieplan bieden daarbij houvast voor de beoordeling van de financiële gevolgen van de opheffing.

1.3. Fusie maakt de dienst toekomstbestendig
De fusie levert een wendbare, deskundige en slagvaardige organisatie op. Dat maakt het makkelijker om gekwalificeerd personeel aan te trekken en te behouden. Zo blijft de uitvoering van gemeentelijke en provinciale taken geborgd.

1.4. Logische keuze voor samenwerking in deze regio
ODRA en ODRN vullen elkaar goed aan: ze bedienen vergelijkbare typen gemeenten, delen beleidsambities binnen de Groene Metropool Regio en hebben al een stevige samenwerkingsbasis. ODRA focust op milieutoezicht, ODRN op vergunningverlening. Samen dekken zij alle provinciale milieutaken in Gelderland af.

1.5. Heldere uitgangspunten voor financiële liquidatie
De uitgangspunten zijn afgestemd met alle deelnemers en bieden een solide basis voor een verantwoorde financiële liquidatie van beide bestaande GR-en.

Kanttekeningen
1.1. Kostenplaatje nog niet compleet
Kosten voor implementatie, fricties en schaalvoordelen zijn nog niet inzichtelijk. Deze moeten vóór de toestemmingsprocedure duidelijk zijn.

1.2. Grotere schaal kan ten koste gaan van nabijheid
Gelderland koos in 2013 bewust voor kleinschalige diensten. De schaalvergroting kan die nabijheid onder druk zetten. ODGM houdt hier rekening mee, onder meer door op onderdelen met vaste werkgebieden werken en de directe bereikbaarheid en dienstverlening te verbeteren.

Gesprek met de stad
Inwoners en bedrijven zijn niet direct betrokken bij dit traject. Dat is ook niet noodzakelijk, gezien het bestuurlijke karakter van de GR. De fusie is de afgelopen twee jaar uitgebreid besproken binnen de besturen van beide diensten, waarin alle deelnemende gemeenten en de provincie vertegenwoordigd zijn. Op 17 maart jl. vond een voorlichtingsavond plaats voor raads- en statenleden. De uitgangspunten voor liquideren zijn in overleg met alle betrokken partijen tot stand gekomen.

Financiën
De kosten voor het fusieproces die tot aan het besluit van 6 mei zijn gemaakt, worden gedekt uit de lopende begrotingen van de diensten. De kosten voor de fusie die tijdens de ‘inrichtingsfase’ in de rest van 2025 gemaakt zullen worden zijn ingeschat op € 1.1 mln. De verwachting is dat deze gedekt kunnen worden uit hiervoor beschikbare fondsen van het rijk en provincie Gelderland. De kosten voor implementeren, frictie en liquidatie moeten inzichtelijk zijn vóór de formele toestemmingsprocedure.

Vervolg
De ingediende zienswijzen worden verwerkt door de Algemeen Besturen. Daarna volgen eventuele aanpassingen en leggen de colleges van B&W en Gedeputeerde Staten het definitieve voorstel ter goedkeuring voor aan raden en Staten. Bij tijdige instemming start ODGM op 1 januari 2026. De GR ODRN wordt in de loop van 2026 formeel geliquideerd na overdracht van alle rechten en plichten en afronding van de jaarrekening 2025.

Bijlagen
1) Concept zienswijze fusie ODRN-ODRA
2) Ontwerp-Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Groene Metropool
    a) Toelichting ontwerp-Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Groene Metropool
3) Ontwerp-bedrijfsplan Omgevingsdienst Groene Metropool
4) Definitieve Due Dilligence rapportage
5) (Ambtelijk) Concept Uitgangspuntennotitie financiële liquidatie ODRN en ODRA
    a) Vragen en antwoorden uitgangspunten financiële liquidatie ODRN en ODRA
    b) Procesvoorstel liquidatieplan AB's 6 mei 2025
    c) De relatie tussen liquidatie en fusie
6) Brief beëindiging wijzigingstraject GR-ODRN